

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНФРАСТРУКТУРИ І ТРАНСПОРТУ»

ФАКУЛЬТЕТ
«УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИМИ ТА ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ»
КАФЕДРА
«ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ»

МАТЕРІАЛИ



Міжнародної
науково-практичної
конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРЕНДИ РОЗВИТКУ
СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»**

26 березня 2025 р.

ДНІПРО 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНФРАСТРУКТУРИ І ТРАНСПОРТУ»
ФАКУЛЬТЕТ
«УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИМИ ТА ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ»
КАФЕДРА
«ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ»

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРЕНДИ РОЗВИТКУ
СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
26.03.2025**

Дніпро - 2025

економіки та залучення міжнародної допомоги. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз ефективності конкретних регуляторних заходів НБУ, розробку моделей прогнозування фінансової стабільності банківської системи в умовах війни та оцінку впливу різних сценаріїв економічного відновлення на банківський сектор.

1. *Національний банк України. (2024). Звіт про фінансову стабільність, грудень 2024. Київ: НБУ*
2. *Статистика банківської діяльності, показники ліквідності, кредитування, якості кредитного портфеля, січень 2025. Київ. www.ukrstat.gov.ua*

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ПРОГРАМ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Кірдина О. Г.,* Стешенко О. Д.**

доктор економічних наук, професор

Україна

кандидат економічних наук, доцент

кафедра фінансів, обліку і аудиту

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків,

Україна

Пакет соціальних послуг підвищує зацікавленість потенційних працівників, і в багатьох випадках його наявність та зміст позитивно впливає на рішення про вибір місця роботи. В сучасних умовах це вигідно відрізняє пропозиції з працевлаштування для підприємств залізничного транспорту.

Визначення терміну «соціальний пакет» в українській нормативно-законодавчій базі не існує. Тому доцільно розглянути його сутність та визначити відмінності з поняттям «соціальні гарантії». Соціальні гарантії – це гарантії, передбачені Кодексом законів про працю. Відповідно до їхніх вимог роботодавець зобов'язаний оплачувати працівникам, зокрема, щорічні відпустки, лікарняні, роботу у святкові та неробочі дні за період, визначений законодавством. Однак будь-які додаткові гарантії або додаткова винагорода за працю, які роботодавець бажає запропонувати працівникові, становлять соціальний пакет. Це своєрідний «виробничий бонус».

Як правило соціальний пакет залежить від стажу роботи та посади працівника. До його складу включають безвідсоткові позики, оплату оренди житла, абонементи в спортзал, додаткове навчання (семінари, тренінги), медичне страхування, путівки на відпочинок, автомобілі для особистого користування, подарунки тощо. Обсяг та зміст соціального пакету визначає роботодавець. По суті, роботодавець таким чином заохочує працівників постійно працювати на відповідній посаді підприємства, з відповідною «вигодою» для себе – зниження показника плинності кадрів. Отже роботодавець інвестує у свій найцінніший капітал – працівників, а натомість отримує морально та матеріально заохочені трудові ресурси, а отже й підвищені показники продуктивності праці та прибутку.

Соціальна політика підприємств залізничного транспорту, що відображена в соціальному пакеті, регулюється за допомогою наступних документів:

- 1) колективний договір, в якому зазначається перелік додаткових послуг, та умови їх надання;

2) трудові договори з кожним працівником. У цьому випадку складові соціального пакету визначаються індивідуально (як правило, відповідно до посади працівника).

Слід зазначити, що для підприємства однією з доволі складних задач в умовах сьогодення є формування фондів для фінансування соціального пакету. Зокрема, на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» можна створити резерв для покриття витрат, які можуть бути понесені у зв'язку з фінансуванням соціального пакету. На цьому рахунку узагальнюється інформація про рух коштів, зарезервованих для забезпечення майбутніх витрат і платежів, визначених підприємством і включених до складу витрат поточного періоду. За кредитом рахунків відображається нарахування забезпечень, а за дебетом – їх використання. На практиці порядок створення резервів та напрями використання коштів встановлюються в наказах про облікову політику або окремих розпорядженнях керівництва Укрзалізниці. Але важливо проаналізувати фінансовий стан залізниці наприкінці кожного звітного періоду і, як наслідок, врахувати можливість подальшого фінансування соціального пакету, який відображається у витратах.

Документообіг та особливості його відображення в бухгалтерському та податковому обліку залежать від складових соціального пакету. Наприклад, якщо працівник потребує матеріальної допомоги, пишеться заява. У випадку добровільного медичного страхування з працівником укладається договір добровільного медичного страхування. Якщо планується інвестування в освіту, надаються послуги з навчання за рахунок роботодавця на підставі договору з навчальним закладом. Перш ніж розглядати питання оподаткування соціальних пакетів, слід мати на увазі, що додаткові компенсаційні послуги або гарантії можуть бути визнані додатковими благами або складовими заробітної плати. Якщо виплати є складовою заробітної плати, то це спричиняє утримання ПДФО, військового збору та нарахування ЄСВ. Якщо ж вони не визнаються заробітною платою працівника, то це будуть додаткові блага. Тоді також утримуються ПДФО та військовий збір, але ЄСВ не нараховується. Крім того, потрібно взяти до уваги пп. 5 п. 3 розділу IV Інструкції №449 [1], за яким визначення видів виплат, що належать до основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат, при нарахуванні ЄСВ передбачено Інструкцією №5 [2]. Якщо виплату передбачено в Інструкції №5 серед складових заробітної плати, нарахування ЄСВ не уникнути (виняток становлять лише виплати, передбачені Переліком №1170 [3]).

Таким чином для визначення специфіки бухгалтерського та податкового обліку має бути чітко зазначено, які компоненти соціального пакету відносяться до заробітної плати, а які до додаткових виплат. Однак можуть бути такі, які не належать ні до перших, ні до других. Наприклад, добровільне медичне страхування робітників залізничного транспорту. Цей вид страхування надається працівникам як частина винагороди за виконання ними посадових обов'язків або за рахунок коштів роботодавця без погодження з працівником. Інструкція №5 робить виняток для медичного страхування, яке є добровільним страхуванням, на відміну від інших видів добровільного страхування (особистого та майнового). Ст. 140 Податкового кодексу України [4] забороняє включати до складу оподатковуваних витрат витрати на страхування життя, здоров'я або інших ризиків, пов'язаних з діяльністю фізичних осіб, які перебувають у трудових відносинах з платником податку на прибуток, до розрахунку оподатковуваних витрат. Відповідно, страхові поліси як додаткові блага не включаються до витрат підприємства. Однак слід зазначити, що відповідно до п. 142.1 ПКУ, до витрат платника податку на прибуток включаються також відшкодування вартості послуг та інші витрати в натуральній формі, встановлені за домовленістю сторін. Отже, якщо страхування працівника є компенсацією за роботу і це передбачено письмовою угодою між роботодавцем та працівником, то витрати включаються до витрат застрахованої особи у складі заробітної плати. ЄСВ на вартість сплачених страхових полісів за договорами медичного страхування не

нараховується.

1. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджена наказом Мінфіну від 20.04.2015 р. №449 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-15#Text>
2. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату України від 13.01.2004 р. №5. URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2004/5/5_2004.htm
3. Перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджений постановою КМУ від 22.12.2010 р. №1170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1170-2010-%D0%BF#Text>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

СУЧАСНІ МЕТОДИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Кучеренко В. С.,* Добрик Л. О.**

*аспірант кафедри фінансів, обліку та психології
Український державний університет науки і технологій
Україна

**доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та психології
Український державний університет науки і технологій
Україна

V. Kucherenko, L. Dobryk. Modern Methods for Creditworthiness Assessment in Commercial Banks

Summary. *This research investigates AI-based approaches to assessing borrowers' creditworthiness. It demonstrates how machine learning models improve risk forecasting and strengthen credit risk management in the banking sector.*

Оцінка кредитоспроможності позичальників є ключовим елементом у системі управління кредитними ризиками комерційних банків. Традиційні методи, що базуються на фінансовій звітності та коефіцієнтах ліквідності, мають низку обмежень, що знижують ефективність управління кредитними ризиками. Впровадження використання штучного інтелекту значно підвищує точність прогнозування ймовірності дефолту позичальників, що є важливим кроком у зниженні ризиків та покращенні фінансової стійкості банківської системи.

Розвиток технологій штучного інтелекту суттєво змінив підходи до аналізу кредитоспроможності позичальників. Сучасні AI-алгоритми, включаючи глибоке навчання та нейронні мережі, дозволяють обробляти великі масиви даних, аналізуючи не лише фінансові показники, а й поведінкові фактори [1]. Методи оцінки кредитоспроможності позичальників сьогодні значно еволюціонували завдяки розвитку технологій. Одним із ключових інструментів є *кредитний скоринг на основі машинного навчання*, який дозволяє прогнозувати ймовірність дефолту, використовуючи не лише стандартні фінансові показники, але й складні алгоритми аналізу історичних даних позичальника, його транзакційних моделей та поведінкових факторів [2]. Такі моделі здатні ідентифікувати приховані ризики, враховуючи широкий спектр факторів, які традиційний скоринг може не

СТРАТЕГІЇ МІНІМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Харковець П. С.54

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БРЕНДУ

Алексєєнко І. А.55

ENTERPRISE CRISIS MANAGEMENT DURING WARTIME

Pavlin P. D.57

**СЕКЦІЯ 4 «УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ, БУХГАЛТЕРСЬКИМ ОБЛІКОМ ТА
ПОДАТКОВОЮ ПОЛІТИКОЮ»**59

ОЦІНКА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БАНКУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Бобиль В. В., Дронь М. А.59

ФІНАНСУВАННЯ МУЗЕЇВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН: ТРАДИЦІЙНІ
ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА

Савко Д. В., Чернишева О. М.61

ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО
СТАНУ, АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНИХ ЗАХОДІВ

Сербін О. О.62

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ТА ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ПРОГРАМ
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

Кірдіна О. Г., Стешенко О. Д.64

СУЧАСНІ МЕТОДИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ
ПОЗИЧАЛЬНИКІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ
КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Кучеренко В. С., Добрик Л. О.66

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ:
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Лоскутова Г. А.68

ТОРГОВІ СТРАТЕГІЇ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ВОЛАТИЛЬНІСТЮ РИНКУ КРИПТОВАЛЮТ

Мовсєсянц А. М.70

TRADING STRATEGIES AND THEIR RELATIONSHIP
TO CRYPTOCURRENCY MARKET VOLATILITY

Movsesyants A. M.72

ЗАХИСТ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ЯК СТРАТЕГІЧНА СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ
СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Семенов Г. О., Добрик Л. О.74

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Українською і англійською мовами

Текст тез доповідей учасників Конференції подано мовою оригіналу в редакції авторів.

Точка зору редакції та організаторів конференції може не співпадати з точкою зору авторів тез доповідей. Редакція та організатори конференції не несуть відповідальності за достовірність інформації, наданої авторами у тезах доповідей.

Відповідальні за випуск: *Ю. С. Пройдак, В. О. Задоя*
Комп'ютерна верстка: *В. О. Задоя, Г. М. Гребенюк*

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 25,11. Обл.-вид. арк. 25,13.

Тираж 30 пр. Зам. №

Український державний університет науки і технологій
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1315 від 31.03.2003

Адреса видавця та дільниці оперативної поліграфії:

вул. Лазаряна, 2, Дніпро, 49010